

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.

Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.

Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta šte. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 31.

Ljubljana, dne 1. avgusta 1924.

II. leto.

Pokrajinska strokovna konferenca.

V soboto in nedeljo bo zborovala v Ljubljani pokrajinska strokovna konferenca.

Na tej konferenci bodo polagale slovenske strokovne organizacije, ki so včlanjene v Glavnem Radniškem Savezu račune o svojem delovanju, račune o svojih uspehih in ker ni nikomur posuta pot s samimi uspehi, tudi o svojih neuspelih.

Pa tudi za jugoslovanski proletarij pričena nova doba. Izpremembe, ki so se izvršile tekom zadnjega leta v svetovni politiki, ne bodo in ne morejo ostati brez vpliva na jugoslovanski proletarij.

Volilni rezultati v posameznih državah jasno izpričujejo, da se delavske mase zopet oživljajo in da je reakcija precenjevala svoje sile in svoje moči. Delavska vlada na Angleskem, socialistično ministrstvo na Danskem, volitve na Finskem, volitve v Italiji, na Francoskem, vse to jasno dokazuje, da poje ma val svetovne kontrarevolucije.

Zato pa mora tudi pokrajinska strokovna konferenca najprej odgovoriti na vprašanje: Kako smo pripravljene za prihajajočo novo dobo?

Zadnja leta so tudi slovenske strokovne organizacije številčno padle, nazadovale. Kljub temu pa je Strokovna komisija nastalo situacijo obvladala, in niti komunističnim, niti drugim razbijalcem ni uspelo doslej, da bi svoje načrte po upostavitvi lastnih organizacij mogli uresničiti. In, slej ko prej je bila Strokovna komisija tista, ki je dajala smer

strokovni politiki slovenskega proletariata.

Zato mora pokrajinska strokovna konferenca, ko bo tehtala, presojala uspehe in neuspehe, ugotoviti: Strokovna komisija je prestala v zadnjih letih najhujše viharje, Strokovna komisija je zmagala in ni je ugonobila niti reakcija, niti komunistični naval.

Ta uspeh sam daje absolutorij funkcijonarjem, da, še več: ta uspeh, ki ga je izvojevala v Sloveniji Strok. komisija, omogoča in jamči uspešno delo v bodočnosti.

Zato na konferenci ne sme biti časa za malenkosti. Gre za to, da se posvetuje konferenca o vseh ukrepih, ki so potrebni, da se bodo uspešno bojevale strokovne organizacije. — Najprej se morajo seveda organizacije izgraditi, izpolniti. Vsaj moramo vedeti, da v časih najhujše depresije, najhujših ofenziv ni misliti na grajenje. Boj se je bojeval, da so se vzdržale pozicije! Sedaj bo morala pokrajinska strokovna konferenca pripraviti vse, da se začne uspešni boj za zboljšanje socialne zakonodaje, za demokracijo v obratu, skratka, uspešen boj za zboljšanje gmotnega položaja delavskega razreda.

Vsa ta vprašanja zahtevajo resnih debat, resnih razmotiranj.

Vemo, da bodo naši sodrugi sodelovali z vneto, vztrajnostjo in požrtvovalnostjo. Vsaj jim bo začrtala — samo to želimo — pokrajinska strokovna konferenca najboljšo pot za bodoče delo.

Nova vlada.

Dobili smo novo Davidović-Koroščevo poslovno vlado. Ta korenita sprememba dosedanjega režima je važna in je treba, da o njej spregovorimo nekaj besed.

Vse dosedanje vlade, odkar imamo ustavo, so bile centralistično orijentirane in so — čeprav ne v besedah — v bistvu vendarle pomenile hegemonijo enega dela države nad drugim. Meščanski nasprotniki teh vlad so zato povdarjali, da so to velesrbske vlade, da so Hrvti in Slovenci no — in četrti »pleme« v državi Muslimani — zastopljani, izkoriščani, prodani Beogradu in kar je še takih lepih fraz, ki »vlečejo«.

Ne rečemo, da niso v izvestnih krogih take tendence tudi obstojale. Vendar pa je bilo naše prepričanje, da so takemu stanju krive v prvi vrsti tiste stranke same, ki so se namenoma vzdržavale parlamentarnega dela (Radičevci) in ki so se zadovoljile s popolnoma negativno politiko (klerikalci, Muslimani). Edina prava politika meščanske stranke v meščanski državi zamore biti ta, da se v vladi udeležuje in če bi bile imenovane stranke to hotele, bi bile lahko to že zdavnaj dosegle.

Pa niso hotele, ker so mislile, da bo njihova abstinenca državo uničila (Radičevci), da bo njihova neudeležba na vladi prinesla izpolnitev njihovih federalističnih oz. avtonomističnih težej (klerikalci, Muslimani). Ta taktika pa se je pokazala kot popolnoma napačna in današnje sodelovanje klerikalcev in Muslimanov v vladi ob pomoči Radičevcev znači za vse te stranke sicer nepriznan ali stvaren polom njihove dosedanje politične taktike.

Preokret teh strank v njihovi taktiki je najvažnejše dejstvo, ki ga moramo podčrtati pri tej priliki. To dejstvo znači tudi prvi korak k normalizaciji naših notranje-političnih razmer.

Ker si tako normalizacijo želimo v interesu delavskega razreda, povemo odkrito, da smatramo rešitev te zadnje vladne krize za korak naprej.

Vsi ljudje, ki hočejo videti, se lahko sedaj prepričajo, da je v tej državi možna vlada, v kateri sedi poleg 7 Srbov tudi 7 »prečanov«. Če bi tudi Radičevci vstopili v to vlado, bi se zgodilo celo to, da bi sedelo v beograjski vladi manj Srbov kot »prečanov« — človek bi mislil, da nismo v Jugoslaviji, o kateri pa vsak kaplanček trdi, da je prodana Srbom!

Pokazalo se je, da je vse demagoško pisanje klerikalcev, Turkov, Radičevcev in drugih bila le zavestna laž in slepljenje javnega mnenja, češ, da so Nesrbi v tej državi obsojeni bili za državljane drugega reda, pokazalo pa se je tudi, da velesrbski instinkti gotovih krogov ne bodo rodili sadov.

Pašić-Pribičevićeva vlada je bila po svojem programu centralistična, v svojih metodah koruptna, teroristična, nedemokratska in je vzpostavila vladanje brez parlamenta. Zato je prav, da je odšla. Nova vlada se imenuje vlado poštenosti, zakonitosti in reda. To so lepe besede, ki jim pa ne zaupamo, zato ker posebno našim klerikalcem na besedo prav nič ne verjamemo. Če bo ta vlada manj slaba kot so bile dosedanje, njena prokleta dolžnost bi bila, bo to le prav in nikaka zasluga.

Programatično sta nam Pribičević in Pašić ravno tako nasprotna, kakor Davidović in Korošec. Meščanske interese je zastopala stara in bo zastopala nova vlada. Delavstvo bo napram novi vladi v isti ostrini opoziciji, kakor je bilo

napram stari. In kakor smo brezobzirno šibali in ožigosali vsak akt stare vlade, ki je bil škodljiv, tako bomo delali tudi napram bodoči vladi.

Nova vlada ima najlepšo priliko, da pokaže svojo dobro voljo takoj. Odpravi naj izjemne zakone proti delavstvu, izpusti naj zaprte delavce, popravi naj nedemokratski volilni red v avtonomnih občinah v Sloveniji, poskrbi naj za

osebno varnost, vzpostavi naj tiskovno in društveno svobodo, izvede naj socialne zakone — to se da v kratkem napraviti. Če tega ne bo takoj naredila, bomo se prepričali o tem, česar se danes še le samo bojimo, da ne bo nič boljša od svojih prednic.

Gospod Korošec, sedaj je vaš dan, pokažite kaj — znate in kaj — hočete!

Vzgjajmo sami svoj naraščaj!

Centralni odbor »Zveze delavskih žena in deklet« je sklenil na svoji zadnji seji ustanoviti delavsko društvo prijateljev otrok.

Da se seznanimo tudi pri nas s pomenom tega društva, ki deluje že več let po Nemški Avstriji, naj opišem na kratko naloge in delovanja tega društva. Namen društva je medsebojna pomoč starišev in zavednega proletariata pri vzgoji delavskih otrok.

Društvo dobiva svoja sredstva iz redne članarine, iz otroškega vinarja strokovno organiziranih, in čistega dobička raznih prireditev, prispevkov delavskih zadrug ter vladnih subvencij.

Društvo deluje tako-le:

V krajih, kjer hodijo matere od doma na delo v razne tovarne ali urade, se ustanove dnevni domovi, kjer varujejo vsposobljene osebe otroke, jim pomagajo pri učenju, jih vadijo v petju, telovadbi, športu, ter v prednašanju dramatičnih predstav.

Da se pri vsem tem ne pozabi vcepiljait v mlada srca raznih kreposti, ki človeka oplemenitijo, kakor n. pr. strpljivost, solidarnost, uslužnost, zmernost i. t. d. je samo ob sebi umevno.

Otvoritev Pasteurjevega zavoda in protituberkuloznega dispanzerja v Celju.

V pondeljek, dne 21. t. m. ob pol 11. uri se je vršila v Invalidskem domu, kjer je nastanjen protituberkulozni dispanzer, oficijelna otvoritev Pasteurjevega zavoda in protituberkuloznega dispanzerja.

O potrebi teh zavodov ne bomo izgubljali besed. Njih nujnost najbolj uvidevajo prizadeti bolniki oziroma poškodovani, in zdravniki. Potrebno pa je povdariti, da bi Pasteurjevega zavoda ne rabili, če bi se zavedali, da nam psi povzročajo več škode kot koristi, ki jih imamo od njih, in da država več troši za vzdrževanje Pasturjevih zavodov in za zdravljenje poškodovanih, kot je vreden ves pasji rod. Človek, ki je videl človeka bolnega na pasji steklini, kako se pri polni zavesti zvija v krčih in ve, da mu ni leka, ne bo tega prizora nikoli pozabil. Upravičeno je vzdrževanje psa edino kot čuvaja. Povsem nedopustno in zelo nevarno pa je pes kot družabnik odraslim in otrokom, ker snažnega psa ni!

Predavanje primarija dr. Raišpa o priliki otvoritve protituberkuloznega dispanzerja o tuberkulozi in statističnih podatkih je bilo zelo zanimivo. Primarij dr. Raišp je statistično dokazal, da živi celjsko delavstvo v neizmerno sla-

bih socialnih in gospodarskih razmerah. Dokazal je, da je Celje na najvišji stopinji umrljivosti po odstotkih na 10.000 prebivalcev. Pred vojno je umrlo v Mariboru na 10.000 prebivalcev v letu 42 ljudi, v Ptujju 44, v Ljubljani 50, v Celju pa 90, toraj dvakrat toliko, kakor v Mariboru. V letu 1920 je zopet Celje na najvišji stopinji z 87 proti Mariboru z 87.

Dispanzerji imajo toraj nalogo pobijati tuberkulozo in sicer vsacega posebej zdravniško preiskati, mu v slučaju obolenja dati nasvete in zdravniško pomoč itd. Mi pravimo, da je za uspešno pobijanje tuberkuloze to mnogo premalo. Kaj bodo pomagali vsi zdravniški nasveti, če pa jih delavstvo vsled svojega splošnega slabega socialnega stanja, vsled skrajno slabih stanovanjskih razmer, katere se od dneva do dneva slabšajo, tako, da stanujejo dve, tri, ja celo štiri družine v eni majhni zaduhli luknji, ne bo zmoglo izpolnjevati. Dispanzer bo po našem samo na zunaj lepo opremljen laboratorij, ki pa ne bo zmožen izkazati uspehov zatiranja proletarske bolezni, tako dolgo, dokler ne bodo uvideli jugoslovanski ministri za socialno politiko, da morajo začeti z vsemi sredstvi izvajati zakone o zaščiti

Pravo

Schichtovo milo z znamko 'Jelen'

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s Schichtovim milom samo enkrat po perilu potegnete, tam kjer morate z navadnim milom trikrat.

delavstva. Tako dolgo se ne bo pokazalo uspehov, dokler ne bodo naše vlade začele z uspešnimi akcijami zidanja zdravih delavskih stanovanj. Tako dolgo se ne bo videlo uspehov, dokler bo delavstvo vsled današnje gospodarske krize, ki jo je povzročil mednarodni kapitalizem, in ki jo še posebno povzroča naša jugoslovanska režimska politika, moralo vsled svojih slabih plač dobesedno stradati. Tako dolgo ne bo uspe-

ha na tem polju, dokler bodo meščanske vlade zatirale delavske organizacije in jim ovirale uspešni razvoj, da bo zmoglo delavstvo s svojo silo si izvojevati boljše razmere. Najboljši zdravniki in protituberkulozni dispanzerji bodo močne delavske socialistične organizacije in najboljši zdravnik je socializem. Vse, kar nam danes servira buržuazna gospoda, ni niti toliko, kakor kapljica vode na vroči kamen.

Politični pregled.

Davidovičeva vlada.

Začudil se je Pašič, začudil se je Pribičević, ko je dobil Davidovič mandata za sestavo vlade. Temu dogodku pa so se tudi začudili vsi, ki se še niso naveličali jugoslovanske parlamentarne politike.

Danes dobi Pašič od glavnega strankinega odbora enoglasno zaupnico, Jovanović ostane v manjšini. Jutro, Slovenski Narod in drugi časopisi triumfirajo, na enkrat pa tak preokret.

Slovenski Narod se je celo tako daleč izpazabil, da je v enem svojih duhovitih in nacionalne misli prežetih uvodnikov zapisal: Kar je kralj napravil sedaj, to se ne da opravičiti z nobenimi argumenti. Torej: Narod je dal red nezadostno! Mi to beležimo...

Nova vlada sedaj še »pospravlja«. Ministri vlečejo iz vseh žepov »zaznamovane« in zapisane. Pripravljajo premeštitve in vpokojitve. Višje glave se tresejo, iščejo izhodov in marsikdo bo našel šele sedaj svojo »pravo« politično orientacijo.

Kakor si je dobil svoječasno kralj Pipin primeren priimek: Mali, tako si je nadela ta vlada tudi priimek: vlada reda, pravice in zakona. Če je ta priimek primeren, o tem bomo govorili kasneje. Vsekakor je precej dolg in skoro bi rekli: priimek je predolg za njeno predvideno življenje.

Ko se bo vrnil iz Moskve še Radić, bo dobila vlada od njega »žegen« in če mu bo kaj zavrtilo v glavi, tudi — krepko, mirotvorno in pionirsko brco. Takrat pa bodo klerikalci zopet avtonomisti, Spahovci — federalisti, samostojni demokrati pa bodo — kakor pravijo — ostali na isti »liniji«.

Herriot o dosedanjem uspehu Londonske konference. Ministrski predsednik Herriot je poslal skupščini brzojavko, v kateri pravi, da je vlada sicer želela, da bi mogla sporočiti popolno besedilo dogovora. Kljub prizadevanju pa pogajanja še niso zaključena. Francoska delegacija stremi sicer za tem, da dobe upniki zadostnih garancij, obenem pa skrbno čuva nad tem, da bi se ne zanemarjala določila Versajske pogodbe in kršile pravice Francije, če bi se ne izvedla kolektivna akcija. — Herriot pripominja, da bo ostala nerešena zadeva zaposlitve francoskih in belgijskih železničarjev na levem bregu Rena toliko časa, da se bo končoveljavno odločilo, če naj se Nemčija pritegne konferenci. Ministrski predsednik izjavlja končno, da bodo pogajanja na konferenci trajala še nekaj dni. — Vlada sodeluje na konferenci, trdno odločena, da se varujejo pravice Francije in zasigura mir. Rezultate konference pa bo predložila vlada takoj parlamentu, da bo mogel o rezultatih razpravljati in sklepati.

Matteottijevi morileci. Pretečeni teden so objavili prvi izpovedi osumljenih matteottijevih morilcev. Doslej se je sicer zatrjevalo, da zanikajo osumljenci vsakršno krivdo in taje vsakršno soudeležbo pri umoru. Toda sedaj je začel priznavati prvi osumljeni Rossi, ki je izpovedal preiskovalnemu sodniku tudi sledeče: Za enkrat sem se odločil, da sem Dumminiju naročil, naj spravi Matteottija za par dni s poti, da bi Matteotti ne mogel govoriti v parlamentu. Kar sem napravil sem napravil. Kajti niti vrabec ne pade s strehe brez volje Vsemogočnega (Mussolinija). — Rossi je najbrže o Vsemogočnem izpovedal še druge stvari, kajti Mussolini je objavil o Rossiju takoj poluradno pojasnilo, v katerem mu očita naravnost sovražno razpoloženje do fašizma. Po Mussolinijevem pojasnilu naj bi bil Rossi pripravil v Parizu proti Mussoliniju — zaroto. In, Matteottijev umor naj bi služil temu cilju. Tako se zago-

varja in izgovarja — Mussolini. Kri vpije, vest preganja. Mussolini si je hotel umiti roke, toda — pred svetovno javnostjo še ni čist.

Kmečka internacionala. V Moskvo je prišel Aleksandrov, kmečki delegat iz Besarabije, da bi upostavil zvezo s kmečko internacionalo. V nekem razgovoru, ki ga je Aleksandrov imel, je napovedal, da bodo Besarabski kmeti pristopili kmečki internacionali. Gospod Pucelj, gospodje zeleni generali, brigadirji in komandirji. Žurite se! Sicer bo prepozno. —

Rumunska svoboda. Rumunska vlada je prepovedala vsakršne demonstracije proti vojni in vsakršne manifestacije za mir. Se vidi, da dela kanone in puške. Zakaj bi jih rabila, če bi vojne ne bilo! —

Povratak Stipice Rodića. Beograjski časopisi poročajo, da se bo Stipica vrnil najkasneje tekom 15 do 20 dni v svojo otažbino. Ta bo pogled za bogove, ko ga bo na mariborskem kolodvoru sprejel veliki jugoslovanski župan dr. Pirkmajer! Če bo potoval v uniformi pionirja, ali pa si bo nataknil na meji opanke in vtaknil čebuljo v žep, še ni znano. Gotovo je le, da ga Korošec ne bo posebno vesel.

Izpremenite volilni red za občine v Sloveniji, ki štejejo nad 10.000 prebivalcev. Zahtevamo splošno in enako volilno pravico s čistim proporcem, ki smo jo že imeli in ki jo je dr. Žerjav odpravil, misleč, da s poslabšanjem volilnega reda pridobi velike občine v Sloveniji demokratom. Demokrati sicer niso nevarni ne ob tej volilni pravici in ne ob pravičnem proporcem, toda mi zahtevamo pravični volilni red, ki odgovarja čistemu demokratičnemu načelu.

Albanska vlada mobilizira. Kakor poročajo iz Tirane, je odredila albanska vlada za posamezne kraje nabore 17letnih mladeničev in odredila za te kraje mobilizacijo vseh vojnih obvezancev, ki so stari manj kot 40 let. Mobilizacijo in nabore je odredila vlada, ker se boji, da bo Ahmed Jogu z našega teritorija dejanski napravil vpad. —

Angleško - ruska pogajanja so obtičala na mrtvi točki, ker so angleški lastniki ruskih vrednostnih papirjev odklonili tozadevni predlog sovjetske vlade.

Amnestija v Porurju. Belgijska okupacijska oblast v Duisburgu je razglasila, da se odpuste kazni vsem, ki so bili svoječasno kaznovani radi pasivne resistance. Na podlagi tega amnestijskega odloka so izpustili iz zaporov nad 50 nemških državljanov.

Akordne mezde in nezgode. Angleški rudarji so razvili sedaj energično propagando za popolno odpravo akordnega dela. Kot glavni argument za odpravo akordnega dela navajajo visoko število nezgod, ki so pri akordnem mezdnem sistemu bistveno višje kakor pa pri urnih mezdah. Posebno porase število nezgod, če so akordne postavke nizke pa je delavec prisiljen, da tem manj pazi na preteče nevarnosti, če si hoče zaslužiti za najnujnejše in najpotrebnejše preživljanje. Zanimiva je nezgodna statistika v Nemčiji iz leta 1921. Po statistiki ministrstva za delo, se je pripetilo v letu 1921 pol milijona nezgod. Od teh je bilo smrtnih nezgod 6400, za delo trajno nesposobnih pa je postalo vsled nezgode 17.000 delavcev in delavk.

Licitacija. Kakor nam poročajo, se bo vršila prihodnji teden javna licitacija večje »naklade« orjunaških uniform. Vsled izprememb v vladi je baje postalo precej uniform odvisnih. Za licitacijo se baje posebno zanimajo dimnikarski mojstri. Licitacijo revolverjev in pipev pa bo priredila državna policija.

Tedenske vesti.

S. Anton Airič, organizator mogočne organizacije Kinderfreunde, mož, ki je razumel lajšati potom organizacije težave delavskih mater, abstinent, ki se je prebil od navadnega pekovskega pomočnika do urednika lista »Arbeiterwille«, organa avstrijske socialne demokracije in do zastopnika graškega delavstva v občinskem svetu, je prominul.

Šele pred 14 dnevi se je obrnil na zdravnika po pomoč. A bilo je prepozno. S. Airič je podlegel 7. julija težki bolezni na želuču in pljučih. —

V čast spominu prominlega prijatelja otrok, je sklenil odbor društva delavskih žen v Ljubljani sprožiti misel, da se podobno društvo tudi pri nas osnuje.

Vsi, ki se zato zanimajo, naj se obrnejo na sodruzičico Štefanijo Brezarjevo (Sv. Petra nasip 71.)

Odklanjamo varuštvo, protestiramo proti kurateli. Delavsko glazbeno društvo v Ljubljani bo priredilo v nedeljo v Ljubljani pri Fortuni na Vodovodni cesti vrtno veselico. Na vzporedju je običajna zabava in ples. Človek bi pričakoval, da vsaj take zabave policija ne bo ovirala in da vsaj pri takih stvareh ne bo kazala svojega sovraštva do delavskega razreda. Toda motili smo se. Dočim je policija veselico dovolila, je prepovedala — ples! Ta prepoved je tako abderitska, tako nesmiselna, tako neutemeljena, da bi se človek najraje smejal. Ker pa poznamo, da so taki odloki točno umerjeni po kopitu: kjer je mogoče nagajati delavcem, zato dvigamo proti takemu postopanju najenergičnejši protest. Ta bi bila dobra, da bo policija delavcu še to predpisovala, kako se sme veseliti in razvedriti. Dočim je policija mirno gledala, kako so Orjunaši iskali »razvedrila in utehe« v streljanju in pretepanju, prepoveduje delavskim društvom — nedolžni ples. Policija naj ve: delavec sme za svoj težko prisluženi denar iskati razvedrila tudi v plesu. To pravico ima delavec in policija ni za to, na svetu, da one ljudi, ki teden za tednom težko in naporno delajo, sekira in šikanira. Take odloke naj si vtakne policija v bodoče za klub in naj nikar ne gnjavi mirnih ljudi. Prepričani smo, da bo gospod policijski ravnatelj stresel pošteno za ušesa onega uradnika, ki je pogruntal to modrost.

Bernotove škarje. Ker je Bernot sila len, mu zmanjka za list večkrat materiala. Takrat spusti nad druge liste nabrušene škarje, striže članke in polni s tujimi članki predale svojega lista. Kakor pa nima Bernot s svojim zlobnim jezikom sreče, tako mu tudi škarje ne odstrižejo vselej pravega članka. Sedaj je priobčil za uvodnik članek iz Delavca. Ker pa dobivajo vsi Naprejevi naročniki tudi Delavca, zato je s tem napravil čisto odvisno delo. — No, pa napolnil je s člankom vsaj četrt strani in zato je lahko tisti dan eno uro več lenaril. Kaj bi ne bilo boljše, da bi pustil govoriti v Napreju mesto škarij delavca Jerama in priobčil članek, ki ga je iskreno napisal sodrug Jeram z Jesenic.

Občni zbor Saveza metalskih radnika, podružnice v Brodu na Savi. Podružnica Saveza metalskih radnika v Brodu na Savi je imela 20. julija svoj redni občni zbor. Na občnem zboru je podala stara uprava letno poročilo, ki je bilo enoglasno in z odobravanjem sprejeto. Nato je občni zbor izvolil novo upravo, v katero so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Henn Adolf, Mirko Žerjav, Avgust Pregelj, Dragotin Pristl, Fridrich Emil, Leopold Spreodl, Josip Malinka, Nikola Djordjevič, Ivan Viliki, Ivan Parte, Aleksa Miroslavljevič in Mirko Petrinec. Eno mesto pa je ostalo nezasedeno. To mesto bodo zasedli sodrugi iz mestne plinarne, ki bodo na svojem (prihodnjem) sestanku izvolili enega sodruga v upravo. Novoizvoljena uprava se je konstituirala na seji dne 23. VII. 1924 in sicer: Mirko Petrinec, predsednik; Nikola Djordjevič, podpredsednik, J. Malinka, tajnik; Viliki, tajnikov namestnik, J. Parte, blagajnik; E. Fridrich, blagajnikov namestnik. Člani odbora pa so: L. Spreidl, D. Pristl, A. Henn, eno mesto pa bodo zasedli sodrugi iz plinarne. Nadzorni odbor: A. Miroslavljevič, A. Prezelj, in M. Žerjav. Podrobno poročilo o občnem

zboru bo objavil Metalski Radnik. Soderugom v Brodu ključem: krepko naprej!

Stroga izvedba osemurnega delovnika v Franciji. Zbornica je sklenila, da se mora osemurni delovnik pri železničarskem osebju kar najstrožje izvesti. To je uspeh proletarske politike! Uspeh, ki bi ga mogle Bernotijade onemogočiti. Pa, francoski proletariat bi postavil Bernotove tipe v lastnem interesu — pod kap.

Eksplozija municijskih skladišč v Bukarešti. Oficijelno glasilo nacionalistične stranke poroča, da je preiskava o krivcih svoječasne eksplozijske katastrofe municijskih skladišč v Bukarešti ugotovila, da so eksplozijo zakrivilo nekateri višji oficirji. Posebno težko so osumljeni trije polkovniki. Vidite, kako je v resnici. Da bi zakrili prave krivce, pa so takrat valili krivdo na delavce. Komunisti so povzročili eksplozijo, tako so zatrjevali, ljudje pa so seveda verjeli. Prav tako kot pri nas. Kar komunistom se pripíše vsak zločin. —

Mesto Strumica zgorelo. V mestu Strumica je izbruhnil požar, ki je upelil okrog 120 hiš. Po silnem naporu se je posrečilo ogenj udušiti. Pogorela so tudi skladišča živil, vsled česar proti prebivalstvu, ki je ostalo brez strehe, huda lakota. Doslej ugotovljena škoda znaša 20 milijonov dinarjev. Vlada je določila za prvo pomoč pogorelcem Din 500.000.

Splošna stavka v Poljski Šleziji. V sredo je izbruhnila generalna stavka v gornješlezki težki železni industriji. Delo popolnoma počiva.

Silna poplava na Kitajskem. Listi poročajo o katastrofalni povodnji na Severnem Kitajskem. Nad tisoč krajev je preplavljenih. Mesto Tientsin je ogroženo. Brez strehe je dva milijona ljudi. Klerikalci bi za tako katastrofo rekli: kazen božja ali pa božja previdnost!

Samomor penzionistov. V Osjeku se je obesil vpokojeni državni uradnik Franc Klingensbrunner. Obesil se je vsled pomanjkanja in bede. Navezan na samo pokojnino, je moral stradati in prezebiti. Taka je usoda delovnega ljudstva, ki mu režejo kruh ljudje, ki imajo »uradniški dobrobit« na jeziku, egoizem in partizanstvo v srcu, korupcijske afere pa na vesti. Naj bodo taki dogodki glasen memento »uradništvu! Sicer se bodo taki žalostni dogodki ponavljali in buržuazija bo smatrala, da uradnik sploh ne potrebuje starostne skrbe. Sicer bo buržuazija smatrala, da je čisto v redu, če se uradnik ali pa delavec obesi, ko je storil svojo dolžnost in postal nesposoben za delo. Mesto primerne starostne oskrbe bodo dali ob upokojitvi vsakemu doslužene-mu uradniku dovolj močno vrv.

Iz Prekmurja. Dne 7. in 8. julija je obiskal Prekmurje veliki župan dr. Pirkmajer, da se službeno informira o zadevah, o katerih smo že svoječasno poročali, da jih je mnogo, največ pa takih, ki bodo rešene — o svetem nikoli! Da se šef mariborske oblasti osebno informira o stvareh, ki nas Prekmurce težijo je prav lepo in v redu. Popolnoma v redu je tudi to, da si dela demokratsko časopisje s tem obiskom strankarsko reklamo, kajti vsak napeljava vodo na svoj mlin (zato se je baje že odredila regulacija Mure, da bo lažje šlo). Škoda je le, da je ta reklama strašno nerodno izpeljana. »Tabor« je n. pr. pisal, da je g. veliki župan sprejel do 300 deputacij. Ta je pa bosa, ker če se računa za sprejem vsake deputacije le 3 minute časa (kar je vsekakor premalo), znese 300 krat 3 je 900 minut, deljeno s 60 je 15 ur časa, ki bi ga bil moral veliki župan porabiti za sprejem 300 deputacij. Ker tega ne verjame niti oni, ki je v »Taboru« to napisal, smo prišli do zaključka, da se je v ono poročilo vrnil majhen — druckfeller! — Ravno tako se je gotovo vrnila majhna pomota v dozo »velikanskega veselja in navdušenja«, s katerim je ljudstvo velikega župana sprejemalo. Prekmurci in navdušenje? Dva ekstrema, ki se za enkrat ne dasta združiti! Nekaj je pa vendarle od tega obiska ostalo. In sicer kup obljub, ki si jih je prekmursko ljudstvo gotovo zapomnilo in s katerimi bo znalo pozneje, recimo pri volitvah, računati in obračunati! Bomo videli.

Socialna politika.

Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne.

V založbi »Splošne knjižnice v Ljubljani« je izšla v 27. zvezku važna knjižica z naslovom *Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne*, ki jo je spisal Fran Erjavec. Knjižica obseza 82 strani in velja broširana 12.— Din, vezana 17.— Din; poština 80 para.

V jugoslovanski literaturi je ta knjižica prva te vrste. Snov obravnava knjižica v šestih poglavjih, in sicer 1. Brezposelnost, nje vzroki in posledice; 2. Skrbstvo za brezposelne; 3. Posredovanje dela; 4. Podpiranje brezposelnih in zavarovanje za brezposelnost; 5. Statistika brezposelnih in 6. Sorodni problemi.

Brezposelnost je posledica kapitalističnega družabnega reda, oziroma posledica neurejenih gospodarskih razmer, ki imajo občutne posledice za delovno ljudstvo v posameznih krajih, pa tudi v celih deželah in državah. Gospodarske krize in z njimi zvezana brezposelnost ogrožajo delavstvo in njih rodline, zaradi tega je povsem naravno, da se razmotriva vprašanje skrbstva za brezposelne z vso intenzivnostjo: zlasti

delavske strokovne organizacije posvečajo temu vprašanju največjo pozornost.

Knjižica, dasi je predrobna, vendar podaja v kratkih obrisih probleme skrbstva za brezposelne v kar najpreglednejši obliki ter navaja nekaj statističnih podatkov in dva diagrama o razmerju med gibanjem valute in brezposelnostjo ter med brezposelnostjo ter kriminalitetó, iz česar je razvidno, da je brezposelnost socialno zlo, ki zasluži, da ga sociologi in v prvi vrsti interesi delavci najodločneje pobijajo s primernimi pomočki, ki so podpora brezposelnih, zavarovanje za brezposelnost in zakonodaja.

Knjižico priporočamo zaradi tega vsakomur, ki se zanima za to vprašanje, zlasti pa delavskim strokovnim organizacijam, ker jim bo služila kot izboren pomoček za poznavanje problemov za omejitvev brezposelnosti in obenem kot navodilo, da se poglobi v te probleme. Brezposelnost namreč prav sedaj tudi pri nas reže globoke krvave brazde v naše meso.

Pisatelj je s svojo knjižico ustregel krvavi potrebi ter mu bo za trud čitateljstvo izreklo priznanje.

Ptujska kronika.

Velikanske povodnji se razlivajo zadnje tedne po ptujskem okolišu in groze potopiti vse prebivalstvo. V okolišu je namreč vse polno vinotočev, po katerih mrgoli ljudstva, ki pije in pije brez prenehanja. Vino se toči po 24 do 36 kron. Razumljivo je, če preti draginja, da si človek nakupi živil in drugega blaga za naprej, preden se podraži. Ali nerazumljivo je, kako bi se mogel za naprej napiti in si napolniti želodec z alkoholom iz strahu, da bo jutri vino dražje. Posebno se mora omeniti vinotoč na ptujskem gradu, ki je last nemškega mogotca grofa Herbersteina. V tem vinotoču se je samo dne 6. julija popilo šest polovnjakov vina, to je blizu 2000 litrov. Strah in groza mora biti vsakogar, kdor le malo pomisli, kaka velikanska škoda se dela s tem človeškemu zdravju in premoženju prebivalstva. Kdo popije toliko vina v današnji draginji? Vinotoče obiskujejo večinoma obrtniki in trgovci, ki najhuje tarnajo o draginji. Ne manjka pa tudi delavcev, ki svoje težko prislužene groše nosijo tem vinskim mogotcem. Naravnost opojna megla, kakor v dolini šentflorjanski leži zadnje tedne nad ptujsko okolico. Ob večerih — posebno nedeljskih — se vračajo vinjene gručé, ropotajoč, v svoja domovja. Iz prejšnjih časov je bil Ptuj svetovnoznan kot najhuje šnopsarsko gnezdo, v katerem sta kraljevali žganjarni Huterja in Strašila kot nemški valjar. Narodu se je pripovedovalo, da ga hoče Nemec s šnopsom ubiti. Danes pa ni za las boljše. Oblastva izdaja dovoljenja za vinotoče brez presojanja, samo da dobi država več taks. Razumemo, da je za vinogradnika težko, če mora iskati ovinkov, po katerih naj spravi svoj pridelek v denar, ali da bi se to moralo vršiti na tak ljudstvu v vsakem oziru škodljiv način, ni potrebno. Poskrbite raje za izvoz, če že ne morete biti brez njega. Zadnja leta imamo v ptujskem okolišu toliko tuberkuloze, kot je še ni bilo nikoli. Seveda, če se ljudstvo alkoholizira, se ustvarijo podlage za vse bolezni, najlažje pa za tuberkulozo. V Ptujju imamo tudi anti-tuberkulozno ligo, katere sedež je pri gospodih na srezkem poglavarstvu, ki vidirajo vs prošnjé za vinotoče in gostilne. Prva stvar te anti-tuberkulozne lige bi bila, da izpodbija glavnega povzročitelja tuberkuloze — alkohol.

Strelna je udarila v zvonik na ptujskem gradu dne 18. julija, ko se je pripravljalo k nevihti. Zanimiv je slučaj zaradi tega, ker je ob celi nevihti zagrmelo samo enkrat, pa še takrat jo je strelna pogodila. Škode ni napravila, ker se je posrečilo ogenj z minimaksom takoj udušiti.

Občinske volitve se bodo vršile, kakor pravijo nekatera poročila, 28. septembra. Vse stranke se pripravljajo na ta dan. Najprej so se potipali demokrati, klerikalci, radikalci in narodni socialisti, ki bodo šli v narodnem bloku skupaj proti Nemcem v boj. Nemci bodo najbrž postavili svojo listo, ker so

pri zadnjih parlamentarnih volitvah svoje glasove preštel. Da bi se narodni blok ob volitvah popolnoma obnesel, dvomimo, ker klerikalci se ne zavzemajo preveč za zvezo z demokratičnimi orjunaši. Saj vedo, da predobro v tej zvezi ne morejo odrezati, ker demokrati se povsod drenjajo v ospredje, če ravno nimajo številčne večine. Mi kot samostojna stranka pa se tudi ne bomo ženili z nikomur. Kdor je zaveden socialist, bo volil naše kandidate, komur je naš program po godu, se nam bo priključil. Da tiste večine kot doslej na magistratu več ne bomo imeli, vemo. V zadostenje nam pa je, da se je ravno pod socialističnim županstvom občina izmotala iz kolobocij, v katere jo je spravila vojna doba in povojni demokrati komisarijat.

Nova slika v »Petoviji«, tovarni usnja na Bregu pri Ptujju, se že pojavlja. Usnarje so odpustili vse, razun dveh ali treh, čevljarne je pa prevzel nek Mayer, lastnik čevljarne »Humanic« v Gradcu. Mož je hotel takoj pokazati svoje sposobnosti napram delavstvu. Hotel jim je obesiti prav prefrigan kar 10-urnik na vrat. Hotel je, da bi čevljarji delali prve štiri dni v tednu po 9 in pol ure, v petek pa kar deset, zato pa bi bili v soboto prosti. Nekateri so namreč mnenja, da se po novem zakonu lahko dela kar 48 ur na teden, brez ozira, kako se teh 48 ur razdeli. Najbolje bi bilo začeti ob pondeljkih opolnoči in v torek končati opolnoči, pa je 48 ur narejenih. Začasno se je delavstvo še ubranilo te nakane, vendar si je gospod ni izbil iz glave. Vemo, kako je ta praksa: Najprej 48 ur v petih dneh, nato pride še šteti dan 10 ur, pa imamo, na kar smo po neumnosti pristali. Potem je še uvedel, oziroma hotel uvesti akordno delo. To je za podjetnike najlepši lim, s katerim delavstvo — seveda neuko — dobe v svoje kremplje. Pri akordnem delu ni treba plačati čezurnin, delovnik se lahko nategne do brezmejnosti, delavec pa ne zasluži polagoma nič, ker se predčasno izčrpa. Imenovani gospod je rekel, če upelje akordno delo, da potem lahko polovico delavcev odpusti. Zato pa delavci pazite, kaj delate, da si ne boste dali zanjke za vrat, ki jo potem ne boste lahko razvozlati.

V nedeljo 20. t. m. je bilo pri Sv. Marjeti niže Ptujja žegnanje. Kakor je pri takih slovesnostih navada, so se tudi tega dne pri cerkvi spoprijeli fantje in napravili celo vojsko, tako da jih je nekaj šlo v bolnišnico, nekaj pa v zapore. Žandarji so bili sicer tudi pri maši, pa niso imeli orožja s seboj. Morali so poslati z vozom v Moškanjce po puške, da so lahko pomirili pijane fante in može. — Stare cerkvene navade pač ne izginejo, naj bo še toliko izobraževalnih društev pod vodstvom kaplanov in župnikov.

Dopisi.

Ruše.

Pri nas se vršijo občinske volitve 10. avgusta. — Volilni boj se je že razvnel. Najhuje divjajo naši klerusi. Nič jim ni sveto, obrekujejo in blatijo, da se mora gnusiti poštemu človeku. Samo par primerov. Ko so socialisti zahtevali pri občini, da se razdeli občinska njiva med revne občane po primernejši ceni, je nastal silen hrup med njimi, češ, da bomo občino spravili na psa, čeprav so tudi klerikalni pristaši prosili za kos njive. Ko pa se je klerikalec peljal v Prago na vsegasilski zlet in prosil za podporo, tedaj je bilo v njihovih vrstah vse tiho in nič ni bilo slišati o varčevanju itd. Farizeji! Pred kratkim je dobro znani pleskar in širokoustnež rekel o delavcih tukajšnje tovarne, češ, da bi sploh ne smeli imeti volilne pravice, in če bi kmetov ne bilo, da bi karbid žrli. Tedaj bi pač tudi njegove hčerkice, ki so tam kot tipkarice zapo-

slene, morale isto storiti. In naš gospod kaplan, kaj si šele ta prizadeva, da bi spravil delavce na svojo stran. Nad socialiste si ne upa, pač pa na neodvisne, ki so mu tudi šli na lim. Kdo in kaj so, vedo naši sodrugi prav dobro. Mislili smo najprvo, da se Papež ženi in da sta druga dva za priče, ko so šli h kaplanu, a smo se zmotili. Izvedeli smo, da je že oženjen, ter da se sedaj ženi le s klerikalci in res nismo vedeli, da se morejo nekateri delavci tako bratiti proti vsem načelom, z njimi. Socialisti gremo čisti v volilni boj; nas ne more nihče premakniti z našega stališča, ker smo razredno zavedni. Zato naj volijo vsi volilci »Delavsko stranko«, ki je edina zastopnica proletariata. Proč od strank, ki zastopajo le imovite in ki mislijo, da je za delavstvo le karbid dober.

Šoštanj.

Tukaj smo se premišljeno in v medsebojnem soglasju pripravili na občinske volitve. Za take prilike ne poznamo pri nas medsebojnih razprtij, katerih žalostne sadove smo videli pri občinskih volitvah v celjski okolici. — Splošno izjavljajo delavci, da se prihodnjih državoborskih volitev sploh ne bodo udeležili, če ne bomo pametnejši, kakor smo bili pri zadnjih. Kdor se danes iz iskrene želje delavstva po zedinjenju še norčuje, in zedinjenje na vse načine ovira, je zločinec nad delavstvom, ter bo prej ali slej tudi zanj prišel čas, da bo res »frčal«, ne da bi se mu moralo še črno na belem in s paragrafi dokazovati, da si je tisto »frčanje« pošteno zaslužil. Če pošten človek vidi, da je njegova oseba na poti neki dobri stvari, ki se samo radi njega ne more udejestviti, bo sam, če ima le količkaj poštenega značaja, izvajal potrebne konsekvence in odšel. To velja za vse. Le paraziti se drže kože kakor klopi.

Razredna zavest md šoštanjskim delavstvom je trdna, k čemur je dokaj pripomogla tukajšnja »Svoboda«, ki je nedavno praznovala svojo petletnico in v kateri sodelujejo sodrugi obeh skupin v največji slogi. Prirejamo pešizlete v okolico s tamburaši in telovadci. Pripravljali smo se že tudi na vsedelavski zlet v Ljubljano, a kakor slišimo, je isti preložen na drugo leto. Škoda. Bo pa drugo leto tem veličastnejši, ker upamo, da bo do takrat delavstvo že prišlo k pameti in ustvarilo preko vseh ovir eno samo, zedinjeno in močno stranko.

Zagorje.

V Sloveniji ni nekaj v redu. Dan za dnevom čitamo v »Jutru« in tudi v drugih demokratičnih listih, ki zagovarjajo sedanji vladni režim, da pri nas v Sloveniji ni vse v redu. Kdor si upa trditi, da je vsled protežiranja raznih mladih, nezrelih nacionalistov, ki jih protežira sedanji režim, nastal nered, da so razni pokolji na dnevnem redu, pa ga smatrajo za državni nevarnega, oziroma anti-državnega človeka. V Zagorju ob Savi obstoji Sokolsko društvo že od leta 1890. To društvo je imelo vsako leto po več prireditev, ki so po navadi bile dobro obiskane. Bil je vsakokrat velik »tam-tam« in tudi materielne uspehe so dosegli tako, da so si postavili precej lep Sokolski dom. Še v stari Avstriji, ko tem društvom gotovo ni bilo postlano z

ročicami, pa je bilo vse bolj veselo ob vsaki taki prireditvi in Zagorje je bilo vse v narodnih zastavah. O kaki asistenci orožništva ali vojaštva ni bilo govora. Dne 20. t. m. pa so priredili zopet javno telovadbo. Zelo pa smo se začudili, ko smo zvedeli, da so si za varstvo naročili okoli 70 vojakov. To pomeni, da vladni krogi sami ne verjamejo, da vlada v Sloveniji oni red, o katerem ve toliko povedati režimsko časopisje. Če se mora za borno telovadbo naročiti kar 70 vojakov, s polno bojno opremo, je prav gotovo znamenje, da nekaj ni v redu in da se tega zavedajo tudi samostojni demokrati, ki so bili čuvarji državne avtoritete. Tudi v drugem oziru so znaki, da so pokolji in boji, ki jih je aranžirala Orjuna, škodo-

vali ne samo demokratiški stranki, ampak tudi Sokolstvu. V celem Zagorju je visela ob priliki zadnje prireditve samo ena zastava in še ta na hiši Sokolskega doma. Pričetek telovadbe okoli 3. ure popoldne pa je bil bolj pogrebu podoben, kot pa veselici. Ko so došli gosti iz sosednih okrajev na veselilni prostor ni bilo tam niti deset odraslih civilnih ljudi. Veselilne prostore je zasedlo samo kakih 20 domačih uniformiranih in 50 tujih Sokolov ter vojaštvo. Radovedni smo, če bo ta fiasco iztrezil vsaj oni del zrelega zagorskega sokolstva, ki nima z Orjuno ničesar opraviti ter se otresele ekstremnih Sokolov, ki forsirajo tudi Orjuno v Zagorju. Kakor se sliši nameravajo ti mladeniči tudi v Zagorju napraviti razvitje orjunske zastave na prostorih Sokolskega doma. Če se bo to zgodilo smo prepričani, da jih bo zagorsko prebivalstvo še bolj ignoriralo, kot je to storilo na zadnji veselici ter pazilo, kdo bo imel kake simpatije s temi ekstremneži. Prepričani smo, da bodo pozneje ne samo, da si bo zapomnilo ljudi, ki podpirajo in simpatizirajo z razgrajenci, temveč bo tudi ignoriralo vse bodoče prireditve v Sokolskem domu.

Opazovalec.

Zagorje. Članstvo krajevne politične organizacije S. P. J. v Zagorju je na svojem članskem zborovanju dne 21. julija 1924 razmotrivalo predloge za združitev obeh političnih struj v Sloveniji, ki so bili sprejeti na članskem zborovanju krajevnih političnih org. S. S. J. Trbovlje in Hrastnik z dne 6. julija 1924. ter je na podlagi ugotovljenega sklenilo: Članstvo krajevne politične org. S. P. J. v Zagorju pozdravlja ta korak Trboveljskih in Hrastniških sodrugov, ter se s predloženimi pred-

logi popolnoma strinja. Zavedajoč se pri tem važnosti in pomena enotne in močne Socialistične stranke v Jugoslaviji, apelira na vse organizacije obeh smeri, da skušajo vse svoje sile zastaviti v to, da pride pri nas v Sloveniji v najkrajšem času do enotne politične stranke ter napravi konec medsebojnemu bratomornemu boju.

Iz uprave.

Prejšnji številki »Socialista« smo priložili položnice.

Poslužite se jih, da ne bo nepotrebne prekinjenja.

Vsak se pa mora poleg tega zavedati, da so z izdajo lista združeni veliki stroški.

Kdor lista ne more ali noče, več

plačati, naj ga enostavno odpove.

Med našimi čitatelji ne smemo trpeti parasitov, zastojkarjev, ki bi na račun drugih brali list in se izobraževali na škodo ostalih čitateljev, ne da bi prispevali svoj del.

Opozarjamo vse krajevne organizacije na zadnjo okrožnico glede obračunavanja in pa pridobivanja novih naročnikov.

Posebno glede širjenja lista opozarjamo še enkrat, naj se skličejo sestanki, na katerih naj se z živo besedo poudarja pomen našega tiska in pa obenem širi med navzoče, ki še niso naročeni na »Socialista«.

Tiskovine, ki se rabijo za organizacijo, kakor tudi letake za shode in mala vabila, ima pokrajinsko tajništvo v zadostnem številu.

V svrhu štedenja smo si preskrbeli tudi druge pisarniške potrebščine, kakor kuverte s tiskanim naslovom, papir itd. direktno iz tovarne.

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

France Vidmar.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Našim rodbinam priporočamo
NAŠO DOMAČO izvrstno
kollnsko cikorijsko.

Palma podpetniki in podplati so najboljši

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunanji po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: in »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

ZASTONJ

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovnostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Telefon šte. 729

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Gosposvetska cesta 2
Šivinski stroji z 10-letno garancijo.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarn v Lincu. — Ustanovljeno leta 1867. — Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt. — Vezenje potuje brezplačno. — Pisalni stroji Adler in Uranija
Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Stryia in Waffeln.
Cenik zastojni in frank o.

Prva Mariborska delavska pekarna r. z. z. o. z. v Mariboru, Tržaška cesta št. 37-38, telefon šte. 324. Ustanovljeno leta 1898. — Moderno in higienično urejena pekarna priporoča svoje okusno in vedno sveže pecivo v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi na dom.

Siegel & drug

d. z. o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Ljubljana, Dunajska c. 31

Svitavy (Č. S. R.)

Wien (Nem. Avstr.)

Manufakturna veletrgovina

Hedžet & Koritnik, Ljubljana

Prva mariborska proizvodna zadruga čevljarških izdelkov r. z. z. o. z. v Mariboru, Oražnova ulica šte. 4. Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. — Popravila se točno in solidno izvrše.

Štampilje iz kovine in gumija izdeluje graverski zavod Sitar & Svetek Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

Strokovno izučena specialista za

črkoslikarstvo

Pristou & Bricelj, Ljubljana

Aleksandrova cesta šte. 1. — Šelenburgova ulica šte. 6. Telefon 908. Ustanovljeno 1903.

Priporočata se za vsa v njih stroko spadajoča dela. — Specialiteta: steklene napisne firme.

Denite v juho in prikuhe krepčilo hrane

„JUHAN“

Imate iz preprostih jedil izvrstno, zdravo in redilno hrano.

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE. družba z o. z., Ljubljana. Pisarna Emonska cesta št. 8. Tovarna: Erjavčeva cesta šte. 2 nasproti dramskega gledališča. Telefon interurban št. 313 in 249. Brzoiavi: Derenda. Najstarejša, najmodernejša in največja tovarna moških, deških in fantovskih oblačil, ter vsakovrstnih uniform po predpisanih krojih. — Konkurenčne cene. Zanesljivi in prvovrstni delavci dobe delo profi kavciji tudi na dom.

Zahtevajte povsod

„JADRAN“

terpentinovo čistilo za čevlje, ker je najboljše.

Ako čistite čevlje edino le z »Jadran« kremo, si prihranite mnogo denarja.

Vaši čevlji ne razpokajo, ostanejo mehki in trpežni.

Kralj & Bolha

Ljubljana

Romenskega ulica 18

Najboljša banaška moka, pšenica, oves, koruza i. t. d. — Plačujemo vreče po najvišji ceni.

Veletrgovina usnja brata Moskovič, Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo tu- in inozemskih izdelkov po najnižjih cenah. Ustanovljeno leta 1888.

Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina

Gasparl & Fanning, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Vinocet

tovarna

vinskega kisa,

d. z. o. z. Ljubljana

nudi

najokusnejši in najfinejši namizni kis iz pristinega vina.

Dobiva se v vseh podružnicah Konzumnega društva za Slov.